

Analyse Beschermd wonen regio Holland Rijnland 5 december 2014

1 Toelichting bij de analyse

De centrumgemeente Leiden heeft op verschillende momenten in 2014 gegevens ontvangen over Beschermd wonen van het rijk. De gegevens lopen sterk uiteen, wat maakt dat een waterdichte (financiële) analyse van Beschermd wonen moeilijk te maken is.

- Maart 2014 een overzicht van cliënten beschermd wonen via het zorgkantoor, met een aantal van 330 cliënten met ZIN (Zorg in Natura) en geen gegevens over aantallen cliënten met een persoonsgebonden budget (PGB)..
- Juni 2014 een rapportage van het rijk naar aanleiding van een landelijke uitvraag bij zorgaanbieders, met een aantal van 488 cliënten ZIN en geen gegevens over aantallen cliënten met een PGB.
- Eind juli 2014 is de eerste gegevensoverdracht vanuit het rijk van de AWBZ naar gemeenten geweest (de zogenaamde Vektisgegevens). Alle lokale gemeenten hebben daarbij een apart bestand ontvangen voor Beschermd wonen, met het verzoek om deze bestanden door te sturen naar de centrumgemeente. Daaruit kwam een aantal van 401 cliënten met ZIN en 92 cliënten met een PGB waarvan het bedrag van de PGB's onbekend was.
- Eind september volgde een nieuwe overdracht met bijgewerkte gegevens. De cijfers voor ZIN wijken niet veel af ten opzichte van juli 2014. Wel waren de bedragen van de Pgb's nu bekend.
- Eind november ontvingen we nieuwe Vektisgegevens van het rijk. Deze hebben we heel snel van de regiogemeenten mogen ontvangen. Op basis van die gegevens zijn de laatste overzichten gemaakt in dit document.
- De centrumgemeente heeft intussen de laatste aantallen opnieuw opgevraagd bij de grotere aanbieders beschermd wonen. Aanleiding is het opgeschijnlijke verschil tussen gegevens van het rijk en gegevens van de aanbieders zelf.

2 *Aantallen cliënten, de vorm van zorg en het zorgverbruik volgens Vektis*

De gemeenten ontvangen data op klantniveau ten behoeve van de overdracht invoering Wmo. Deze data komen uit Vektis (centrum voor informatie en standaardisatie van zorgverzekeraars). Het gaat om 3 bestanden: een totaaloverzicht van alle mensen die een indicatie hebben voor Beschermd wonen, declaratiegegevens van mensen met een PGB en declaratiegegevens van aanbieders die zorg in natura bieden. Daaruit is het volgende onderscheid te maken binnen het klantbestand:

- Er zijn 758 cliënten met een GGZ C indicatie.
- 419 cliënten ontvangen zorg in natura
- Bij de 419 cliënten zorg in natura wonen 300 cliënten in een intramurale setting, 95 ontvangt extramurale zorg, 30 cliënten een combinatie van intramurale en extramurale zorg. Op klantniveau is inmiddels meer helderheid over de extramurale zorg dankzij gesprekken met zorgaanbieders. Daaruit blijkt dat ongeveer 25% actief wachtend is op een intramurale plek en 75% het goed redt met begeleiding aan huis.
- 6 cliënten ontvangen zowel ZIN als PGB
- 86 cliënten ontvangen een persoonsgebonden budget (PGB)
- 243 cliënten lijken geen gebruik te maken van hun indicatie en verzilveren dus geen zorg.
Omdat het onbekend is wat er achter dit aantal zit, is dit een risicogroep. Deze groep is in aantal niet ingrijpend gewijzigd als we de gegevens van september vergelijken met die van september.

De gegevensuitvraag naar de grotere aanbieders geeft een ander beeld, dat veel beter aansluit bij de eerdere uitvraag die het rijk heeft gedaan. Het aantal intramurale bedden volgens Vektis is 300. De grootste aanbieders Beschermd wonen hebben gezamenlijk 401 cliënten. Als we daar de aantallen sectorvreemden bij optellen (schatting) dan komen we uit op ruim 440 intramurale bedden.

Het verschil tussen de aantallen cliënten volgens de gegevens van Vektis en en aantallen volgens de zorgaanbieders zelf is zeer groot. Hoe dit komt is niet te verklaren vanuit de gemeente. Dit probleem wordt opgeschaald naar VNG en VWS.

3 Regionale spreiding

Beschermd wonen in de WMO kent een centrumgemeenteconstructie. Leiden financiert plekken in de regio Holland Rijnland. De verdeling over de regio ziet er als volgt uit:

Aantallen indicaties GGZ C Holland Rijnland

ZZP	totaal	760 1GGZ C	762 2GGZ C	764 3GGZ C	866 4GGZ C	868 5GGZ C	870 6GGZ C
Holland Rijnland	756	6	70	365	204	99	12
Alphen aan den Rijn	127	1	9	67	32	17	1
Hillegom	32	0	6	13	5	2	6
Kaag en Braassem	12	0	1	9	1	1	0
Katwijk	57	0	8	32	14	3	0
Leiden	300	4	25	140	89	41	1
Leiderdorp	14	0	2	7	3	2	0
Lisse	9	0	0	4	3	1	1
Nieuwkoop	15	0	0	12	1	2	0
Noordwijk	31	1	5	15	6	4	0
Noordwijkerhout	86	0	3	24	36	21	2
Oegstgeest	30	0	2	18	8	2	0
Teylingen	34	0	8	16	6	3	1
Voorschoten	6	0	0	6	0	0	0
Zoeterwoude	3	0	1	2	0	0	0

Bron: data overdracht invoering Wmo - levering november 2014

Toelichting:

Dit is de regionale spreiding van het aantal indicaties, waarvan volgens Vektis 243 cliënten wel een indicatie hebben maar geen zorg ontvangen. Hier is de hoogte van de ZZP's ook uitgesplitst. De grootste groep heeft een indicatie zzp 3 of 4.

kentallen beschermd wonen - 14 Gemeenten Holland Rijnland

ZIN en/of PGB	totaal	geen ZIN of PGB	ZIN	PGB	ZIN en PGB
Holland Rijnland	756	243	419	88	6
484 Alphen aan den Rijn	127	45	67	12	3
534 Hillegom	32	17	14	1	0
1884 Kaag en Braassem	12	1	7	3	1
537 Katwijk	57	19	36	2	0
546 Leiden	300	89	173	37	1
547 Leiderdorp	14	3	4	7	0
553 Lisse	9	3	4	2	0
569 Nieuwkoop	15	4	7	4	0
575 Noordwijk	31	14	13	4	0
576 Noordwijkerhout	86	20	65	1	0
579 Oegstgeest	30	11	12	7	0
1525 Teylingen	34	12	16	5	1
626 Voorschoten	6	4	1	1	0
638 Zoeterwoude	3	1	0	2	0

Bron: data overdracht invoering Wmo - levering november 2014

Toelichting: 243 mensen hebben wel een indicatie Beschermd wonen, maar krijgen geen zorg.

kentallen beschermd wonen - 14 Gemeenten Holland Rijnland

verdere specificatie ZIN	totaal	geen ZIN	intramuraal	extramuraal	intra en extra
Holland Rijnland	756	331	300	95	30
484 Alphen aan den Rijn	127	57	45	22	3
534 Hillegom	32	18	11	1	2
1884 Kaag en Braassem	12	4	7	1	0
537 Katwijk	57	21	26	6	4
546 Leiden	300	126	112	48	14
547 Leiderdorp	14	10	1	2	1
553 Lisse	9	5	1	3	0
569 Nieuwkoop	15	8	4	3	0
575 Noordwijk	31	18	9	1	3
576 Noordwijkerhout	86	21	63	2	0
579 Oegstgeest	30	18	11	0	1
1525 Teylingen	34	17	10	5	2
626 Voorschoten	6	5	0	1	0
638 Zoeterwoude	3	3	0	0	0

Bron: data overdracht invoering Wmo - levering november 2014

Toelichting:

De Zorg in natura is verder uitgesplitst in intramurale zorg (waarbij klanten daadwerkelijk wonen in een accommodatie van een instelling) en extramurale zorg, waarbij klanten zelfstandig wonen met begeleiding, gebaseerd op de indicatie Beschermd wonen. Die laatste groep is nader geanalyseerd in gesprek met de zorgaanbieders. Een klein aantal van deze klanten is actief wachtend op een intramurale plek. Het grootste deel (ongeveer 75%) kan met begeleiding thuis goed uit de voeten en geeft daar ook de voorkeur aan.

4 Zorgaanbieders Beschermd wonen

Er zijn meerdere zorgaanbieders die vormen van Beschermd wonen aanbieden. Zorgaanbieders die hierin gespecialiseerd zijn, zijn meestal GGZ aanbieders en aanbieders binnen de Maatschappelijke opvang. Er zijn 6 gespecialiseerde aanbieders in deze regio: Rivierduinen, Binnenvest, Prodeba, Cardea, De Haardstee en Kwintes.

Te zien in het bestand is dat er meerdere cliënten verblijven in zogenaamde 'sectorvreemde' instellingen. Een voorbeeld is een oudere cliënt die somatische klachten heeft waardoor er ook veel somatische zorg nodig is. Deze persoon woont in een verpleeghuis. Ook zijn er mensen die verschillende 'grondslagen' hebben voor hun indicatie, bijvoorbeeld GGZ én VG (verstandelijk gehandicapt). Er wonen dus ook mensen met een indicatie Beschermd wonen in de gehandicaptenzorg.

Daardoor zijn er ruim 50 zorgaanbieders te vinden in het bestand Beschermd wonen. Een klein deel van deze aanbieders besluit toe te treden tot het bestuurlijk contracteren. Anderen gaan akkoord met het voorstel van de centrumgemeente om op offertebasis de bestaande cliënten af te rekenen.

Er is veel onrust onder de sectorvreemde instellingen en hun cliënten. Veel van hun cliënten zijn al jaren geleden omgecat door het zorgkantoor naar een indicatie voor verzorging en verpleging. Nu blijkt dat veel cliënten alsnog naar de Wmo moeten van VWS. Deze instellingen nemen vaak zelf ook initiatief om deze cliënten alsnog in de Wlz te krijgen. De ervaring is dat dit niet een makkelijke procedure is.

5 Eerste financiële analyse

Op basis van enkele globale berekeningen komen we op minimaal de volgende uitgaven voor de huidige aantallen.

		Volume Vektis op basis van tarief 2014	Volume aanbieders op basis van tarief 2015 (korting 4%)
A	Intramurale plekken beschermd wonen	15 miljoen	18,5 miljoen
B	Normatieve huisvestingslasten		1,5 miljoen
C	Budget PGB's	3 miljoen	
Subtotaal			€ 23.000.000
D	Extramuraal verzilverde zorg	Nog niet bekend nog niet bekend	
E	Nieuwe instroom		

Ad. A Financiering voor de cliënten met ZIN in een intramurale voorziening, berekend naar NZA tarieven 2014:

Omdat de gegevens van het rijk afwijken van de aantallen die de aanbieders zelf noemden, hebben we de aanbieders gevraagd om hun laatste aantallen, zoals afgesproken met het zorgkantoor, aan te leveren. We zien een grote afwijking ten opzichte van de Vektiscijfers van het rijk, met name waar het gaat om de intramurale bedden. We hebben alleen de grotere aanbieders gevraagd, daaruit blijkt een afwijking van 302 (Vektis) naar 440 intramurale plekken.

De budgetten per centrumgemeente zijn verdeeld op basis van de landelijke uitvraag bij zorgaanbieders. Die aantallen uit juni 2014 wijken niet veel af van de huidige aantallen die we van aanbieders ontvangen.

Toch zien we een te groot verschil tussen toegekend budget en schatting van de huidige kosten. De centrumgemeente is goed aangesloten bij de overleggen tussen gemeenten en VNG en VWS en agendeert de lokale problematiek.

Ad. B Normatieve huisvestingslasten

Omdat Beschermd wonen intramuraal voorzieningen zijn, is er sprake van kapitaalslasten. Landelijk is er afgesproken dat er toegewerkt wordt naar een integraal tarief voor zorg én wonen. Dit heeft geleid tot een constructie waarbij het rijk tot en met 2018 haar percentage huisvesting afbouwt en het budget voor de centrumgemeente evenredig wordt aangevuld om dat uiteindelijk 100% te financieren.

Het budget van dit onderdeel is niet terug te vinden in de klantgegevens. Voor een inschatting van dit budget gaan we daarom uit van de rapportage van juni 2014 die vanuit het Rijk is opgesteld. Op basis van die gegevens zou het budget voor de normatieve huisvestingslasten ongeveer **€ 1,5 miljoen** bedragen.

Ad. C budget PGB's

Sinds de tweede lichte klantgegevens vanuit de AWBZ zijn ook de bedragen van de PGB's bekend. Op basis van de levering van september is het bedrag van de pgb's 3,2 miljoen.

Ad. D extramuraal verzilverde zorg

Dit onderdeel is het moeilijkst te becijferen. De wijze waarop de extramuraal verzilverd wordt per persoon kent zeer grote verschillen. Hoe dit in de praktijk uitpakt kan pas in januari worden becijferd.

Ad. E Toename aantal plekken op jaarbasis

Landelijk werd uitgegaan van een groei van het aantal plekken Beschermd wonen van 5%. Door de afbouw van de GGZ bedden is dit een lage schatting gebleken. Er worden in andere landelijke informatiestromen percentages van 15 tot 20 % genoemd. Ook hiervoor geldt dat het moeilijk is te schatten. Er is een toename van het aantal indicaties te zien, maar zoals eerder uitgelegd is het niet altijd zo dat deze ook verzilverd worden. Zie daarvoor ook de cijfers hieronder:

Cliënten Beschermd wonen hebben een overgangsrecht van 5 jaar, tenzij hun indicatie eerder afloopt. De problematiek van deze cliëntgroep is niet altijd op te lossen, stabiliseren en voorkomen dat er achteruitgang is, is vaak het doel van de zorg. Dit is ook te zien aan de lange duur van veel indicaties.

NB deze cijfers komen nog van de Vektis cijfers van september

Jaar afloop indicatie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2026	2027	2028	2029	Eindtotaal
Aantal cliënten	79	154	80	35	21	15	71	134	99	63	751

afloop indicatie	totaal	in 2014	in 2015	2016 of later
Holland Rijnland	756	11	158	587

Instroomcijfers over de afgelopen jaren:

jaar afgifte indicatie	2009	2010	2011	2012	2013	2014 t/m april	Eindtotaal
aantal	32	81	124	185	203	126	751

Kanttekening bij deze aantallen:

- Er is een duidelijke stijging van het aantal afgegeven indicaties te zien. Landelijk werd uitgegaan van een stijgingspercentage van 5% maar landelijk onderzoek wijst inmiddels uit dat dit percentage gemiddeld tussen de 15 en 20 % ligt. Niet duidelijk is of dit inclusief de herindicatie is van bestaande cliënten.
- De aantallen indicaties zeggen niet alles over het daadwerkelijke aantal dat instroomt binnen Beschermd wonen. In het overzicht bij hoofdstuk 2 is al inzichtelijk gemaakt dat niet alle mensen met een indicatie ook daadwerkelijk zorg hebben.